

SIVAS'A DOĞAN GÜNEŞ KERKÜK'LÜ MÜR ALİ BABA (KS)

Asıl Adı Mehmet olan Mür Ali Baba (ks) 1805 tarihinde Kerkük'te , bu dünya alemini şereflendirmiş, 1882 de fani cihana veda ederek , Sivas Vilayetinde Çayırağzı adlı mevkide , hakikat ilminin kaynağı olan hankah-ı şerifinin bahçesinde defin-i hak-i gufran olmuştur.

Mür Ali Baba (ks), genç yaşta , Kerküklü Şair, Edip, Büyük Mutasavvıf, Mütefekkir Ziyaeddin Abdurrahman Halis'in (ks) halka-i irfanına katılmakla ol pir-i muazzamdan ahz-ı feyz ederek zahir ve batınını mamur eyleyen kibar-ı evliyaullahtandır. Çalışkanlığı sebebiyle , Abdurrahman Halis(ks) tarafından kendisine Mür (=Karınca) lakabı verilmiştir. Ziyaeddin Abdurrahman Halis'in (ks) taht-ı terbiyesinde tahsil-i kemalat edip , Halis(ks) tarafından irşad maksadıyla Sivas'a gönderilmiştir. Sivas'ta büyük hürmet gören Mür Ali Baba'ya (ks) , Çayırağzı denilen yerde bir dergah inşa edilmiştir. Zamanla dergahını genişletip yanına bir cami ve bir mektep ilave etmiştir.

Uzun müddet irşad vazifesini icra eden bu kamil insanın Rical-i Devlet ile de ileri düzeyde münasebetleri olmuş, Amasya Mutasarrıfı , Meşhur Şair Ziya paşa , Onun muhibleri arasında yerini alarak enfas-ı kudsiyelerinden istifade etmiştir.

'Gidemediğin yer senin değildir' diyen Sivas'ın Meşhur Valisi Halil Rifat Paşa'nın mahzar-ı hürmeti olmuş , Paşanın ricası üzerine , heyecanlı bir hitabe ile, halkın , Sivas'ı çevre illere bağlayan yolların yapımına katılmasını sağlamış ,yola ilk kazmayı da kendisi vurmuştur. Bu sebeple, Halil Rifat Paşa'ya Karayolcuların zahiri piri denildiği gibi ,Ona da (ks) karayolcuların manevi piri dense sezadır. Zahiri ve batını ilimlerde mütebahhir olan bu Büyük insan, aynı zamanda kudretli bir şair olması hasebiyle , Türkçe ve Farsça şiirler söylemiştir. Divan-ı şerifleri baştan başa hakikatlerle doludur . Şiirlerinde yüksek bir icaz vardır.

Anberin rayıhası turre-i canan getirir
Ludfeder bad-ı saba derdime derman getirir

Ben derem nükhet-i zülfün getir ey bad-ı saba
O gider başıma sevda-yı perişan getirir

Ben derem kast ile git name-yi dildarı getir
O gider sürat ile katlime ferman getirir

Sabır kıl 'Aliya' zillet içinde izzet var
Gök yüzü ebri kaçan bağlasa baran getirir

'Tenbihussalikin 'adlı gayrimatbu tasavvufi bir eseri vardır.Ayrıca , Ziya Paşa'ya yazdığı mektuplar da , tasavvufi ve edebi yönleri ile üzerinde araştırma yapılması gereken pek mühim vesikalardır.

Şiirlerinde , Abdurrahman Halis'in(ks) kendisine verdiği 'Ali ' mahlasını kullanmıştır.O da Rehberi Halis(ks) gibi kudretli bir edip ve Anadolu'da , Halisiye kolunu neşreden Hulefa-yı Kadiriyyenin önde gelenlerinden alim arif, sahibi keramat-ı ledünniye bir zattı.

Kendisi gibi şair ve mutasavvıf olan büyük oğlu Abdülkadir Gulami(H.1273-1305) , Arap ve Fars edebiyatlarına kuvvetle vakıf , matbu olan bir divanı ve gayrı matbu olan 'Tacül muhakkikiyn', 'Miracül müştakiyn' adlı eserleri bulunan bir zattır.

Abdulkadir Gulami , Fuzuli ve Cami gibi şairlere de tahmisler yazmıştır.

Mür Ali Baba (ks) mehasin-i ahlak ile şöhret bulmuş , edip , mütevazi, mahbubul kulub bir zat-ı ali kadr idi.Uşşak-ı Muhammdiyenin terbiye ve tesliklerine hayatı boyunca vakf-ı can etmişlerdi.Ol Veliy-yi Kamil, Cenab-ı Ali, gülzar-ı kadiri'de yetişmiş bir gül-i rana idi. Etrafında bulunanlar ol hazretib bu-yi hakikatından zevkyab olarak sermest-i aşk-ı tam olmuşlardır.

O'nun(ks) muttasıf olduğu ahlaki faziletleri bihakkın tafsil etmek imkansız olduğu cihetle, kendilerinin ne derece kemal ehli bir zat olduğunu anlamak için o devrin ileri gelen devlet adamlarından , Kudretli Şair Ziya Paşa'nın belığ bir uslupla kaleme alıp O'na gönderdiği iki mektubun seçilmiş dizelerini okumak yeterlidir.

Benim ey nuru çeşm-i iftiharım
Medetkarım ,enisim ,gamkisarım
Surur-ı hatırım şevk-i derunum

Ferahbahşı dilzar-ı zebunum
Siphr-i feyz u aşkın aftarı
Kemalat-ı ilahinin kitabı
Füruğ-ı zata mahzardır cemalin
Kemalat-ı hüdadandır kemalin
Utandırırısın nola hüsnünle mahı
Ayan vechinde envar-ı ilahi
Harim-i barigah-ı kurb-i haksın
Sana merd-i hüda dense ehaksın

.....

Ey Nur Ali Nur Ali
Mecmua-yı cümle meali
Hilal-ı dekayık-ı hakayık
Keşşaf-ı hakayık-ı dekayık

.....

Ey mürşid-i kamil-i İlahi
Yok fazl u kemaline tenahi
Derd-i dile nüsha-yı şifasın
Alemde bir merd-i hüdâsın
Bername-i dilnevazın oldum
Ehbar-ı hayatsazın oldum
Dana-yı bevatın u zevahir
Derya-yı muhit-i alem-i sırr
Mir'at-ı cihannüma-yı irfan
Hurşid-i siphr-i feyz u ihsan
Kıl münkiri feyzin ile iskat
Ol mahzarı cümle-i kemalat

.....

Safa üzre geçe ömr ü zamanın
Bula feyz-i muebbet hanedanın

**

KAYNAKLAR

Terzibaşı, Ata., 'Kerkük Şairleri', c.2., Kerkük, 1968
Uraz, Murat., 'Ziya Paşa Hayatı ve Şiirleri', İstanbul, 1946
Nazif, Süleyman., 'Külliyat-ı Ziya Paşa', İstanbul, 1924
Aşkun, Vehbi Cem., 'Sivas Folkloru'
Sivas Yıllığı, 1973